

Tasa-arvovaltuutetun lausunto Lieksan kaupungin tarjoamista uimahallivuoroista

Hyvinvointilautakunta 09.08.2022 § 118

Valmistelija

Hyvinvointijohtaja

Hyvinvointilautakunta päätti 18.5.2022, § 84, lautakunnalle tehdyn esityksen perusteella toteuttaa kolmen kuukauden pituisena kokeiluna pelkästään naisille tarkoitetun uintivuoron lauantaisin klo 9-11. Kokeilusta saatiin hyvää palautetta sekä käyttäjämäärien että -palautteen osalta, ja hyvinvointilautakunta päätti vakinaistaa naisten uintivuoron kokeilujakson jälkeen.

Esitys naisten omasta uintivuorosta liittyi OKM:n rahoittamaan ja Suomen monikulttuurisen liikuntaliiton toteuttamaan Pinnalla -hankkeeseen, jonka tavoitteena oli liikunnan kansalaistoiminnan tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistäminen maahanmuuttajanaisten erityisryhmissä. Ko. hanke toimi yhteistyössä Lieksan Somaliperheyhdistyksen kanssa, ja yhdistyksen projektityöntekijä teki Lieksan kaupungille esityksen naisten uintivuoron toteuttamisesta.

Päätökseen naisten uintivuoron toteuttamisesta sisältyi oikeus käyttää burkini -tyyppistä uima-asua Lieksan uimahallissa.

Hyvinvointilautakunta käsitteli 1.2.2022, § 25, kuntalaisaloitteen, jossa esitettiin miehille pelkästään miehille tarkoitetun uintivuoron toteuttamista Lieksan uimahallissa vuorotteluperiaatteella naisten uintivuoron kanssa siten, että vuoro olisi toteutunut joka toinen lauantai klo 9-11. Aloitetta perusteltiin tasapuolisuuden lisäksi sillä, että jotkut miehet arkailevat käydä yleisillä uimahallivuoroilla.

Hyvinvointilautakunta totesi päätöksensä, että miesten uintivuoron toteuttaminen aloitteen mukaisilla perusteluilla ei ollut tarkoituksenmukaista.

Tasa-arvovaltuutettua on pyydetty selvittämään, onko Lieksan kaupunki toiminut naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta annetun lain (608/1986) mukaisesti uimahallivuoroja jaettaessa. Tasa-arvovaltuutetun toimisto pyytää kaupungilta tasa-arvolain 17 §:n perusteella selvitystä seuraavista seikoista:

1. Miten Lieksan kaupunki perustelee sitä, että vain miehille tarkoitettua uimahallivuoroa ei ole katsottu tarkoituksenmukaiseksi? Onko Lieksan kaupunki esimerkiksi arvioinut, että miehet eivät voi arkailla käydä uimahallissa yleisellä vuorolla?

Lieksan kaupungin vastaus:

Naisten uimahallivuorosta esityksen takana oli valtakunnallinen hanke, jolla pyrittiin edistämään uimahallissa tapahtuvan liikunnan tasa-arvoa. Miesten uintivuoroa koskevassa aloitteessa ei ollut tällaista taustaa ja perustetta. Lieksan uimahallin viikoittainen aukioloaika on rajallinen, ja toiselle erillisvuorolle ei ollut löydettävissä sopivaa ajankohtaa. Naisten uintivuoron kokeilujaksosta oli saatu hyvää palautetta, ja naisten uintivuorojen vähentämistä ei haluttu toteuttaa miesten uimahallivuorosta tehdyn aloitteen mukaisesti.

Hyvinvointilautakunta kävi kokouksessaan 1.2.2022 miesten uimahallivuoroa koskevan kuntalaisaloitteen käsittelyn yhteydessä keskustelun myös siitä, että jotkut miehet saattavat arkailla uimahalli käyttöä yleisillä vuoroilla.

2.Lieksan kaupungin hyvinvointilautakunnan vastauksessa kuntalaisaloitteeseen viitataan Tampereella vuonna 2008 tehtyyn kokeiluun. Onko Lieksan kaupunki selvittänyt miehille suunnatun uimahallivuoron kysyntää laajemmin lieksalaisten keskuudessa?

Lieksan kaupungin vastaus:
Laajempaa selvitystä miesten uintivuoron tarpeellisuudesta esim. asiakaskyselyn muodossa ei ole tehty.

3. Onko estettä sille, että Lieksan kaupunki voisi toteuttaa kokeilun, jossa se tarjoaisi myös vain miehille suunnatun uimahallivuoron?

Lieksan kaupungin vastaus:
Varsinaista estettä ei ole, mutta uimahallin peruskäytön näkökulmasta ainoa toimiva vaihtoehto toteuttaa miesten uintivuoron kokeilu olisi vuorotteluperiaatteella naisten uintivuoron kanssa, jolloin naisten erillisvuoro toteutuisi joka toinen viikko.

4. Miten kauan Lieksan kaupunki on tarjonnut vain naisille suunnattua uintivuoroa?

Lieksan kaupungin vastaus:
18.9.2021-18.12.2021 kokeiluperiaatteella. Lieksan kaupungin hyvinvointilautakunta teki 11.1.2022, § 9, päätöksen vuoron vakinaistamisesta kokeilujakson hyvän palautteen ja asiakasmäärän perusteella.

5. Mikä on naisten vuoron käyttöaste? Onko sillä saavutettu sille asetetut tavoitteet?

Lieksan kaupungin vastaus?
Naisten vuorolla on ollut keskimäärin 20-30 kävijää, joka on vastannut vuoron käytölle asetettuja tavoitteita.

6. Onko Lieksan kaupunki selvittänyt niiden naisten lukumäärää, jotka voivat käyttää ja käyttävät vain naisille suunnattua uimahallivuoroa, eli niiden naisten määrää, jotka eivät voi uskontonsa taikka terveydentilansa vuoksi käyttää uimahallia sen yleisellä vuorolla?

Lieksan kaupungin vastaus:
Uskonnollisista syistä naisten uintivuoroa käyttäneiden asiakkaiden määrä on ollut uima-asun perusteella 3-5 hlöä/uintikerta. Lieksan kaupunki ei ole kysynyt asiakkailta terveydentilaan liittyviä perusteita naisten uintivuoron käyttämiselle.

7. Arvio uskonnollisin perustein ainoastaan naisten vuoroa käyttävien naisten (esimerkiksi burkini-tyyppistä uima-asua käyttävien) osuutta naisten vuoron aikana.

Lieksan kaupungin vastaus:
Sama vastaus kuin kohtaan 6, eli 3-5 hlöä.

8. Miten Lieksan kaupunki perustelee naisille suunnatun uimahallivuoron tarpeellisuuden mutta että miehillä ei ole vastaavaa tarvetta miehille suunnatulle vuorolle?

Lieksan kaupungin vastaus:
Naisille tarkoitetun uintivuoron taustalla on valtakunnallinen, naisten liikuntaharrastusten mahdollisuuksien lisäämiseen nimenomaan tasa-arvon näkökulmasta tähtäävä hanke. Tietyissä kulttuureissa on naisilla käytännössä mahdotonta käyttää uimahallin yleisiä vuoroja mm. uskuntoon liittyvistä syistä, mutta miehillä ei näitä rajoitteita ole.
Em. perusteella Lieksan kaupungin hyvinvointilautakunta katsoo, että vastaavaa tarvetta pelkästään miesten uintivuoron toteuttamiselle ei ole esitetty.

9. Muu asiaa mahdollisesti valaiseva selvitys.

Lieksan kaupungin vastaus:
Naisten uintivuoroa esitettiin Lieksassa edellisen kerran v. 2016. Tuolloin järjestettiin kysely naisten uintivuoron tarpeesta. Tarpeen katsottiin olleen vastausten perusteella vähäinen, ja vuoroa ei järjestetty. Pelkästään miehille tarkoitettua uintivuoroa ei ole esitetty ennen päätöstä naisten uintivuorosta.
On myös huomattava, että naisten uintivuoron toteuttaminen ei ole vähentänyt Lieksan uimahallin yleisten vuorojen määrää, eikä siten ole rajoittanut miesten mahdollisuutta uimahallin käyttöön.
Tasa-arvovaltuutun toimisto on antanut v. 2008 lausunnon Tampereen kaupungissa toteutetuista naisten uintivuoroista (TAS/75/2008).
Lausunnossa todetaan mm. seuraavaa:
Tasa-arvolain mukaan henkilöä ei saa asettaa yleisesti saatavilla olevien tavaroiden ja palvelujen tarjonnassa sukupuolen perusteella muita epäedullisempaan asemaan. **Tavaroiden ja palvelujen tarjoaminen yksinomaan tai pääasiallisesti vain toisen osapuolen edustajille on tasa-arvolain mukaan kuitenkin mahdollista siinä tapauksessa, että menettelylle on olemassa oikeutettu tavoite ja keinot tavoitteeseen pääsemiseksi ovat asianmukaisia ja tarpeellisia. Näiden kriteerein täyttyessä voidaan tasa-arvovaltuutetun näkemyksen mukaan sallittuna pitää myös sitä, että palvelua tarjotaan pääasiassa samalla tavalla molemmille sukupuolille ja vain eräiltä osin pelkästään toisen sukupuolen edustajille.**

Esittelijä	Hyvinvointijohtaja
Päätösehdotus	Hyvinvointilautakunta päättää antaa tasa-arvovaltuutetulle esittelyosan mukaisen selvityksen Lieksan kaupungin tarjoamista uimahallivuoroista.
Päätös	Hyvinvointilautakunta päätti antaa tasa-arvovaltuutetulle esittelyosan mukaisen selvityksen Lieksan kaupungin tarjoamista uimahallivuoroista.

Lisätietoja

Liikuntasihteeri Jarmo Honkanen, p. 040 1044 113,
sähköposti jarmo.honkanen(at)lieksa.fi

Hyvinvointijohtaja Arto Sihvonen, p. 040 1044 101,
sähköposti arto.sihvonen(at)lieksa.fi

Hyvinvointilautakunta 04.10.2022 § 148
448/00.04.04/2022

Valmistelija

Hyvinvointijohtaja

Tasa-arvovaltuutettu Jukka Maarianvaara on 9.9.2022 antanut lausuntonsa Lieksan kaupungin myöntämistä uimahallivuoroista tehtyyn selvityspyyntöön.

Lausunnossa todetaan mm. seuraavaa:

Lieksan kaupunki on perustellut naisten uintivuoroa uintimahdollisuuden tarjoamisella naisille, joilla on jokin sellainen uskontoon tai häveliäisyyteen liittyvä syy, joka estää uimisen yhdessä miesten kanssa. Tavoitteena on saada liikunnan harrastamisen pariin myös niitä naisia, jotka edellä mainituista syistä johtuen eivät ole uintia aiemmin harrastaneet.

Alkuperäinen naisten omasta uintivuoroa koskenut kokeilu liittyi opetus- ja kulttuuriministeriön rahoittamaan ja Suomen monikulttuurisen liikuntaliiton toteuttamaan Pinnalla -hankkeeseen. Vastaavaa tarvetta järjestää vain miehille suunnattuja uimahallivuroja ei ole katsottu olevan. Pyrkimystä turvata tosiasialliset mahdollisuudet liikuntapalveluiden käyttämiseen tietyille naisryhmille voidaan pitää tasa-arvolaisissa tarkoitettuna oikeutettuna tavoitteena. Vain naisille varattu uimavuoro lauantaisin klo 9-11, ei aseta miehiä siinä määrin eriarvoiseen asemaan, että kyse olisi tasa-arvolaisissa kielletystä syrjinnästä. Tasa-arvovaltuutettu katsoo, että naisten uintivuoroa koskevaa järjestelyä voidaan pitää tavoitteeseen nähden paitsi tarpeellisenä myös oikeasuhtaisena eli se täyttää myös asianmukaisuuden vaatimuksen. Näillä perusteilla Lieksan kaupungin järjestämä naisille suunnattua erillistä uimavuoroa ei voida pitää tasa-arvolain vastaisena. Naisten erillistä uimavuoroa ei tarvitse arvioida mahdollisena tasa-arvolain 9 §:n 4 kohdan mukaisena positiivisena erityiskohteluna, koska uintivuoro on, sen mukaan kuin yllä on todettu, tasa-arvolain perusteella sallittu menettely. Menettelyn voidaan katsoa toteuttavan tasa-arvolain säännöstä viranomaisen velvollisuudesta edistää sukupuolten tasa-arvoa tavoitteellisesti ja suunnitelmallisesti ja muuttaa tasa-arvon toteutumisen esteenä olevia olosuhteita. Lieksan kaupunki on tasa-arvovaltuutetulle antamassaan selvityksessä todennut, ettei vastaavaa tarvetta ole järjestää vain miehille suunnattuja uimahallivuroja. Tasa-arvovaltuutettu katsoo, että Lieksan kaupungin hyvinvointilautakunnan päätös olla hyväksymättä asiaa koskeva kunnallisoite ei ole tasa-arvolain kannalta ongelmallinen. Mikäli erilliselle miesten uimavuorolle olisi myöhemmin osoitettavissa vastaava tarve kuin naisten uimavuorolle, olisi Lieksan kaupungin hyvä arvioida asiaa.

Tasa-arvovaltuutetun lausunto on kokonaisuutena luettavana sähköisissä kokousmateriaaleissa.

Esittelijä

Hyvinvointijohtaja

Päätösehdotus

Merkitään tiedoksi.

Päätös

Merkittiin tiedoksi

Lisätietoja

Hyvinvointijohtaja Arto Sihvonen, p. 0401044101
sähköposti arto.sihvonen@lieksa.fi